

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

součásti Základní školy a Mateřské školy Dalešice,
okres Třebíč, příspěvkové organizace

Obsah

1. Identifikační údaj
2. Charakteristika školní družiny
3. Cíle vzdělání ve školní družině
4. Metody a formy práce
5. Obsah vzdělávání
6. Časový plán
7. Rozvíjené kompetence
8. Pravidla pro evaluaci
9. Příloha – Tematické okruhy

1. Identifikační údaje

Údaje o škole: Základní škola a Mateřská škola Dalešice, okres Třebíč,
příspěvková organizace
Dalešice 144, 675 54 Dalešice
Řed. školy: Mgr. Alena Stupková
Koordinátor tvorby ŠVP: Ivana Ondráčková
Email: skola.dalesice@seznam.cz
Tel: 568 860 682
ICO: 71005242   IZO: 600121747
RED-IZO: 600 121 474

Zřizovatel školy: Městys Dalešice
Dalešice 89
675 54 Dalešice
Email: obec.dalesice@guik.cz
Tel. 568 860 670

Dokument je platný od: 1.září 2007.

Mgr. Alena Stupková, řed. školy

2. Charakteristika školní družiny

- Školní družina je součástí školy a má jedno oddělení.
- Pracuje zde vychovatelka s pedagogickým vzděláním.
- Družina má vlastní hernu, má ale může využívat všechny prostory školy a školní zahradu.
- Děti mají možnost vybrat si z nabídky činností podle svého zájmu, mohou si vybírat
  - z konstruktivních her - Cheva, Seva, Merkur, Lego, Variant,
  - ze stolních her – Člověče nezlob se, Šachy, Dáma, Žížaly, Dostihy a sázky, Autoškola, Křížovky, Pexeso, Kvarteto, Soubor her
  - z kreativních her- Pletení copánků, Výroba korálků,
  - z dalších her a hraček- Barbíny, Kuchyňka, Kadeřnictví
Autíčka, Dopravní koberec, Farma se zvířaty
  - mohou malovat, vymalovávat, kreslit, stříhat, lepit
  - vyrábět z papíru, textilu, drátků
- Děti mohou pracovat s počítačem - přímo v herně družiny máme dva počítače, na kterých jsou nainstalované hry . Mohou využívat i počítače v ostatních učebnách, které jsou připojené na internet.
- Děti mají možnost využít k pohybovým aktivitám tělocvičnu v sokolovně nebo dětské hřiště.

3. Cíle vzdělávání ve školní družině

- Při stanovování cílů vycházíme z obecných cílů vzdělávací soustavy, jak je formuluje školský zákon.
- Rozvoj osobnosti člověka, který bude vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, výkon povolání nebo pracovní činnosti, získávání informací a učení se v průběhu celého života.
- Získání všeobecného vzdělání nebo všeobecného a odborného vzdělání.
- Pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod spolu s odpovědností a smyslem pro sociální soudržnost.
- Utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě každého.
- Pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů ve společnosti.
- Poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic, pochopení a osvojení zásad a pravidel vycházejících z evropské integrace jako základu pro soužití v národním a mezinárodním měřítku.
- Získávání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje a o bezpečnosti a ochraně zdraví.

4. Metody a formy práce

- V naší školní družině pracujeme metodou projektů (tematických bloků), ke kterým jsou dětem nabízeny různé typy činností.
- Dítě má možnost vybrat si v rámci tématu minimálně ze dvou předem připravených činností.
- Tematické celky plánujeme komplexně, tedy s ohledem na znalost teorie mnohačetných inteligencí (Gardnerova metoda).
- Děti se aktivně zapojují na plánování témat i činností.
- Při všech činnostech přihlížíme k věku, potřebám, zájmům a schopnostem dětí.
- Rozvíjíme u dětí samostatnost, proto převažují samostatné nebo nepřímo řízené činnosti nad činnostmi řízenými vychovatelkou.
- Jednou z forem je skupinová práce, další jsou individuální práce a společné činnosti.
- Kromě plánovaných činností mají děti prostor k odpočinku a spontánní činnosti.
- Respektujeme individualitu dítěte.
- Děti jsou vedeny ke vzájemné spolupráci.
- V každém tematickém celku je dán dětem prostor pro sebehodnocení.
- Základním prostředkem činnosti je hra založená na zážitku dětí, která obohacuje jejich sebezpoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce.
- Strategií práce je respektování požadavků pedagogiky volného času
  - Požadavek pedagogického ovlivňování volného času
  - Požadavek dobrovolnosti
  - Požadavek zajímavosti a zájmovosti
  - Požadavek aktivity
  - Požadavek citlivosti a citovosti
  - Požadavek prostoru k seberealizaci.

5. Obsah vzdělávání

- Při plánování činností v naší ŠD vycházíme z následujících témat:
  - Člověk a jeho zdraví
  - Rozmanitost přírody
  - Lidé kolem nás
  - Místo, kde žijeme
  - Lidé a čas
- Systém hlavních témat, uvedených v následující části textu je na celý vzdělávací cyklus ve ŠD, který je pětiletý a koresponduje se školní docházkou 1. stupně.
- Témata je možno kdykoli obměňovat a doplňovat dle zájmu dětí.
- Každé z tematických celků zpracováváme podle následující struktury (viz. příloha).

6. Časový plán

- Časový plán (posloupnost témat) není přesně stanoven, protože při výběru témat musíme pružně reagovat na potřeby dětí nebo aktuální situaci.
- Tematické celky mají různé varianty trvání (1 týden, 2 týdny). Jsou variabilní.
- Jsou i témata předem plánovaná, časově daná (S čerty v družině, Drakiáda, společné činnosti s dětmi z MŠ, společné činnosti s rodiči).

7. Rozvíjené kompetence

Kompetence k učení

- dokončí započatou práci
- umí zhodnotit své výkony
- klade si otázky a hledá odpovědi
- získané vědomosti dává do souvislostí
- vědomosti uplatňuje v praxi

Kompetence k řešení problémů

- rozlišuje správná a chybná řešení
- hledá nová řešení
- snaží se řešit sám nebo ve spolupráci krizové situace
- všímá si dění a problémů
- nenechá se odradit neúspěchem a vytrvale směřuje k řešení

Kompetence komunikativní

- naslouchá druhým
- souvislými větami formuluje myšlenky, otázky a odpovědi
- vyjadřuje své pocity řečí, gestem, mimikou
- rozvíjí slovní zásobu

Kompetence sociální a personální

- je odpovědný za své chování
- vnímá a dokáže se postavit proti nespravedlnosti, agresivitě a šikaně
- je tolerantní k odlišnostem jiných
- dokáže si poradit nebo požádat o pomoc
- rozpoznává vhodné a nevhodné chování
- respektuje zájmy jiných

Kompetence činnostní a občanské

- uvědomuje si svá práva a povinnosti
- chová se odpovědně k sobě i druhým
- dbá o své zdraví a bezpečnost
- odhaduje rizika svého jednání
- vnímá krásy přírody a cíleně o ně pečuje
- aktivně se zapojuje do veřejně prospěšných a charitativních aktivit

Kompetence pracovní a trávení volného času

- umí si vybrat zájmovou činnost
- dokáže se zapojit a uplatnit v kolektivu
- své zájmy rozvíjí v individuálních a skupinových činnostech
- plánuje, organizuje, řídí a hodnotí jednoduché činnosti
- používá bezpečně materiály, nástroje a vybavení
- dodržuje vymezená pravidla

8. Pravidla pro evaluaci

Metody a formy evaluace

- týdenní hodnocení
- hodnocení dětí – chválíme, vyhodnocujeme a oceňujeme
- výstavky výrobků a výkresů v družině i na chodbách
- výstavky v obci pro rodiče i veřejnost
- výzdoba v oknech
- výrobky domů
- fotodokumentace
- rozhovory a spolupráce s rodiči
- konzultace s vyučujícími
- hodnocení přednesená na pedagogických radách
- hodnocení celoroční práce – jaké změny je třeba udělat pro příští školní rok

Další metody

- pozorování
- rozhovory s dětmi, rodiči, vyučujícími
- rozbor aktivit dětí, analýza prací
- sociometrické metody (rozbor chování a jednání dítěte ve skupině a jeho postavení v ní)
- analýza vlastní pedagogické aktivity
- rozbor příčin neúspěchů (vandalismus, šikana)
- hodnocení podle SWOT

9. Příloha

TÉMATICKÝ OKRUH: ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ		
Název tématického bloku	Pro mladší	Pro starší
Co mi řekl semafor	Dopravní značky	Výbava cyklisty
	Bezpečnost a úraz	Jízda v provozu
	Dopravní situace	Dopravní test
	Jízda zručnosti	Beseda s policií
	Moje kolo	
Návykové látky a zdraví - SOS	Prevence	Co nám hrozí
	Komunikace – důvěra	Kde nás všude ohrožují
	Nebezpečné situace	Následky a léčba
		Alkohol - cigarety
		Drogy
Ve zdravém těle zdravý duch	Sport jako koníček	Sportuj, ale nepřetěžuj
	Druhy sportů	Kolektivní hry
	Letní sporty	Závodivé hry
	Zimní sporty	Sedmiboj
	Pohybové hry	
Víme, co jíme?	Dobré = zdravé?	Vitamíny
	Ovoce	Vláknina
	Zelenina	Hygiena
	Pitný režim	Pitný režim
	Čistota	Zdravý jídelníček
Poznej své tělo	Části těla	Svaly
	Smysly	Kosti
	Nemoc	Vnitřní orgány
	Prevence	Prevence
Umím říci „NE“	Setkání s cizím člověkem	Asertivní chování
	Správně se zachovat	Setkání s cizím člověkem
	Přivolání pomoci	Správně vyhodnotit situaci
		Umět přivolat pomoc
Haló, haló, co se stalo?	Kde najdeme čísla	Znalost telef. čísel
	Kdy je použít	Správně je použít
	Podání správných informací	Podání přesných informací
	Zneužívání čísel	Nezneužívání čísel
	Znalost čísel	
Dokážeš pomoci? Porad' mi!	Ošetření drobných úrazů	První pomoc
	Prevence	Praktické dovednosti
	Beseda se zdravotníkem	Prevence
	Přivolání pomoci	Umím pomoci

TÉMATICKÝ OKRUH: ROZMANITOST PŘÍRODY		
Název tématického bloku	Pro mladší	Pro starší
Šikulové na zahradě	Práce na zahradě	Práce na zahradě
	Pěstování zeleniny	Práce s náradím
	Pracovní nářadí	Hygiena při práci
	Bezpečnost při práci	Bezpečnost při práci
Chválím tě Země má	Chování v přírodě	Živelné pohromy
	Ochrana přírody	Ekologie
	Chráněné druhy	Třídění odpadů
Houby, houby, houbičky Smaženice – nemocnice?	Jedlé houby	Jedlé houby
	Jedovaté houby	Jedovaté houby
	Beseda s odborníkem	Poznávání hub
		Význam hub
Látky nejen na šaty	Co se z čeho vyrábí	Půda
	Měření a vážení	Poznávání nerostů
	Skupenství látek	Těžba nerostů
	Nerosty v našem okolí	Ochrana přírody
	Ochrana přírody	
Máme rádi zvířata	Domácí zvířata	Třídění živočichů
	Zvířata v lese	Stavba těla
	Zvířata v ZOO	Význam chovu
	Mláďata	Ohrožené druhy
Ve zdravém těle zdravý vzduch	Význam pro život	Proudění vzduchu
	Dýcháme zdravý vzduch	Živelné pohromy
	Ochrana ovzduší	Složení ovzduší
	Technika ve vzduchu	Znečištění ovzduší
Rostliny	Rostliny na louce	Poznávání rostlin
	Rostliny v lese	Léčivé rostliny
	Užitkové rostliny	Stromy a keře
	Využití rostlin	Význam rostlin
	Pokojevé rostliny	Průběh života
Poznáváme vesmírné prostory	Den a noc	Planety
	Roční období	Sluneční soustava
	Země – naše planeta	Cesty do vesmíru

TÉMATICKÝ OKRUH: LIDÉ KOLEM NÁS		
Název tématického bloku	Pro mladší	Pro starší
Rodina	Rodiče, sourozenci	Význam rodiny
	Prarodiče	Mezigenerační vztahy
	Příbuzní	Příbuzenské vztahy
	Vztahy v rodině	Funkce rodiny
Škola hrou	Spolužáci, učitelé	Pomoc mladším spolužákům
	Orientace ve škole	
	Jídlna	
	Školní řád	
	Jak reagovat v určité situaci	
Život v družině	Klidné prostředí	Respektování dítěte
	Vztahy mezi dětmi	Práva a povinnosti
	Vztah dítě-vychovatel-rodíč	Spolurozhodování
	Všechno má svůj řád	Pomoc mladším
Zaměstnání	Povolání rodičů	Zájem o povolání
	Rozlišovat a znát	Práce fyzická
	Čím bych chtěl být	Práce duševní
Problémy soužití	Děti – děti	Nesnášenlivost mezi lidmi
	Děti - dospělí	Rasové rozdíly
	Dospělí - dospělí	Sociálně slabí
	Nemocní	Náboženské menšiny
	Šikana	Šikana
Finance	Peníze	Soukromé vlastnictví
	Hodnota peněz	Osobní vlastnictví
	Možnosti placení - karta	Společné vlastnictví
	Hospodaření s penězi	
	Spoření	
Kultura	Divadlo, kino	Masová kultura
	Televize	Kulturní instituce
	Knihy	
	Tisk	
Práva a povinnosti	Práva a povinnosti žáků	Základní lidská práva
	Práva dítěte	Ochrana občanů
	Spravedlnost	Protiprávní jednání
	Říci svůj názor	
	Respektovat hranice	

TÉMATICKÝ OKRUH: LIDÉ KOLEM NÁS

Název tématického bloku	Pro mladší	Pro starší
Kouzelná slovíčka	Zdravení	Společenské chování
	Oslovování	Hygienické návyky
	Stolování	Cestování
	Chování v dopr.prostředcích	Chování v přírodě
Čím se kdo baví	Zájmové spolky	Rybáři
	Myslivci	Zahradkáři
	Hasiči	Ochotníci

TÉMATICKÝ OKRUH: MÍSTO, KDE ŽIJEME		
Název tématického bloku	Pro mladší	Pro starší
Můj dům, můj hrad	Popis domu	Význam slova domov
	Adresa	Zařazení do regionu
	Okolí domu, sousedé	
Moje obec - městys	Název, části obce	Pověsti
	Významné budovy	Významné osobnosti
	Historické budovy	Minulost obce
	Okolní vesnice	Současnost obce
	Kultura v obci	
Naše škola	Bezpečná cesta do školy	Minulost školy
	Orientace ve škole	
	Okolí školy	
	Adresa školy	
Okolní krajina	Města, vesnice	Vodní toky, přehrady
	Orientace na mapě	Chráněné oblasti
	Světové strany	Průmysl, zemědělství.
Česká republika	Naše vlast	Orientace na mapě
	Sousední státy	Města
		Vodní toky
		Pohoří
Praha		Hospodářství
	Sídlo prezidenta	Vláda, parlament
	Státní hymna	Památky
	Státní symboly	Historie
	Pověsti	
Nejsme tu sami	Památky	
	Počet obyvatel v obci	Počet obyvatel ČR
	Původ obyvatel	Národnostní menšiny
	Pověsti	Cizinci
Sbal si kufry, jedeme!		
	Cestování	Turistická místa u nás
	Výlety	Dovolená v zahraničí
	Zajímavosti v okolí	Národní parky
	Dopravní prostředky	Podnebí

TÉMATICKÝ OKRUH: MÍSTO, KDE ŽIJEME

Název tématického bloku	Pro mladší	Pro starší
Mám čas – co s ním?	Kroužky	Správné využití vol. času
	Sport	
	Kulturní akce	
Na barvě nezáleží	Oblékání	Národnosti
	Zvyky	Styl života
	Kultura	Úroveň
	Stravování	Bydlení

TÉMATICKÝ OKRUH: LIDÉ A ČAS		
Název tématického bloku	Pro mladší	Pro starší
Jaro, léto, podzim, zima, to jsou roční období.	Změny v přírodě	Kalendář
	Jaro	Státní svátky
	Léto	Významné dny
	Podzim	Pranostiky
	Zima	
Můj den	Režim dne	Zodpovědnost
	Hygienické návyky	Přesnost
	Časové údaje	
	Hodiny	
Rodina	Moji předkové	Generace předků
	Doba babiček a prababiček	Způsob života
		Bydlení
Trocha historie nikoho nezabije	Současnost	Práce předků - řemesla
	Minulost	Kulturní památky
	Budoucnost	Způsob života
	Porovnání staré – nové	
	Památky	
Věřte, nevěřte	Pověsti	Divadlo
	Pohádky	Zvyky
	Dobro a zlo	Pověsti
		Báje
	Mýty	
Kdo si hraje nezlobí	Volný čas	Zájmy
	Sport	Turistika
	Hry	Cestování
Život	Průběh života	Přátelství
	Kamarádství	Láska
		Rozmanitost
Ekologie	Ochrana přírody	Chráněné oblasti
	Třídění odpadu	Význam ekologie
	Chráněné rostliny	
	Chránění živočichové	

Podmínky pro vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami

ŠD respektuje individualitu každého žáka, vytváří přiměřené prostředí pro jeho všestranný rozvoj.

Na podmínkách pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami spolupracuje adekvátně, s přihlédnutím k jejich handicapu, s rodiči a se školou a pedagogickými pracovníky.

Při výběru činností ve ŠD, při motivování a hodnocení žáků je brán ohled na integraci těch, kteří mají speciální vzdělávací potřeby.

Dle stupně a charakteru jejich handicapu umožňuje začleňování do volnočasových aktivit a zajišťuje podmínky vhodně k rozvoji jejich osobnosti.

Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

Jsou stanoveny v souladu s Vyhláškou a zájmovém vzdělávání 2005/74 ve znění pozdějších předpisů. Vychovatelka ŠD zajišťuje přihlašování a odhlašování žáků. Podmínkou pro zařazení žáka do ŠD je písemná přihláška. O zařazení žáka do školní ŠD rozhoduje ředitel školy. Rodiče nebo jiní zákonní zástupci žáka přihlášeného k pravidelné docházce do ŠD sdělí rozhas docházky a způsob odchodu žáka ze ŠD v zápisním lístku, který je platným dokumentem školy. Ředitel může rozhodnout o vyloučení žáka ze ŠD, pokud tento žák soustavně porušuje nebo nějakým významným projevem porušil kázeň a pořádek, ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních, dlouhodobě svévolně nenavštěvuje ŠD, porušuje školní řád nebo z jiných zvláště závažných důvodů.

Odhlášení žáka je možné během celého školního roku pouze písemnou formou.

Materiální vybavení

Školní družina má samostatné prostory, které tvoří herna, vybavená kobercem, stolky, židlemi a pohovkou. Družina může využívat další místnosti školy vybavené počítači. K vybavení školní družiny patří kromě společenských her, hraček a stavebnice také televize s videem. Pro poslechové a hudební činnosti je k dispozici CD přehrávač.

Součástí družiny je také žákovská knihovna a koutek se zvířaty.

Družina může využívat tělocvičnu, hřiště a školní zahradu.

Personální podmínky

Školní družina má jedno smíšené oddělení a pracuje zde jedna vychovatelka. Vychovatelka je plně kvalifikovaná, absolventka Střední zdravotnické školy a doplňkového pedagogického studia pro vychovatele. Má osmnáct let praxe ve školní družině. Vzdělávání si v průběhu let doplňuje v kurzech a samostudiem.

Ekonomické podmínky

Školní družina je součástí základní školy a je financována z rozpočtu školy. Ve školní družině se nevybírají žádné poplatky.

Bezpečnost a ochrana zdraví

Školní družina zajišťuje bezpečnost fyzickou, sociální a emocionální. Vytváří zázemí pro bezpečné prostředí a pro ochranu zdraví dětí a zaměstnanců.

Požadavky na zdravé prostředí užívaných prostor se řídí platnými předpisy – vyhláška ministerstva zdravotnictví č.410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení o pracoven pro výchovu a vzdělávání mladistvých. Ve školní družině jsou upřednostňovány činnosti, kde nejsou vítězové ani poražení a tím je předcházeno konfliktům mezi dětmi. Včas jsou registrovány opakované ataky na jednotlivce, nepřehlíží se signály naznačující nepřijetí dítěte do skupiny, případně konflikty se řeší důsledně.

Děti jsou seznámeny s řádem školní družiny, jsou podle potřeby poučovány o chování při různých činnostech, aby se předcházelo úrazům.

Ve školní družině se dbá, aby děti nebyly přetěžovány, měly zajištěný dostatečný prostor na odpočinek v klidném a nestresujícím prostředí.

Časový plán

11.40 – 12.30 hod. – odpočinková činnost

- odpočinek na koberci

- stolní hry

- hrací koutek

12.30 – 13.00 hod. – rekreační činnost

- stavebnice

- hrací kouty – námětové hry

13.00 – 14.00 hod. – zájmové činnosti

- pracovní, výtvarné, hudební, sportovní

- soutěže, besedy, cílené video atd.

14.00 – 14.45 hod. – rekreační a společensky prospěšná činnost

- hry dle výběru dětí

- úklid her

- individuální četba

14.45 – 15. 15 hod. – sebezvědomovací činnost

- příprava do školy

- didaktické hry (encyklopedie, hádanky)